

Posudek oponenta

Jiří Polívka, Spolek přátel vědy a literatury české, Plzeň 2023, 79 s. + XXIX s. příloh

(ved. práce: doc. PaedDr. Naděžda Morávková, Ph.D., KHI FPE ZČU v Plzni)

Posuzovaná diplomová práce se věnuje vývoji plzeňského Spolku přátel vědy a literatury české v kontextu kulturních a společenských dějin města Plzně v poslední třetině 19. a v první polovině 20. století. Vychází jak z dostupné odborné či popularizující dobové literatury, tak především ze studia primárních pramenů uložených v Archivu města Plzně.

Zvolené téma není v případě autora práce překvapující, již jeho bakalářská práce věnovaná Josefu Strnadovi a obhájená v roce 2021 se týkala plzeňských dějin uvedeného období, takže se jedná o logické pokračování Polívkovy odborného bádání. Autor v něm prokazuje nabyté zkušenosti s prací s prameny, se schopností je kriticky hodnotit a kvalitně interpretovat. Jeho nespornou výhodou je i dar stylizovat, což prokázal i v publikačních výstupech vycházejících z jeho již zmiňované bakalářské práce, kterou „vytěžil“ hned z několika aspektů.

A promyšlená je i struktura aktuálně posuzované práce, kdy se Polívka věnuje především vývoji Spolku přátel vědy a literatury české, ovšem jeho existenci a smysl zasazuje velmi kvalitně do kulturních a společenských poměrů doby. A nemohl pominout ani významné osobnosti se spolkem související, kromě již zmíněného Strnada, jenž stál v jeho čele v době největšího spolkového rozkvětu (1906–1919), se jednalo o další významné osoby kulturního a společenského vývoje české Plzně Františka Částka, Františka Schwarze, Čeňka Šimerku, Františka Aloise Horu, Karla Klostermanna a mnohé další. Je zřejmé, že spolek plnil především edukační a osvětové funkce, jelikož v době jeho vzniku úroveň plzeňského školství (zejména českého) valná nebyla. Jeho dalším významným úkolem však byla i činnost národně-kulturní, kdy se spolek stává jedním z důležitých center českého národního života postobrozenecké éry.

Polívka ve své práci využívá důsledně primární archivní zdroje informací, díky čemuž v mnoha případech opravuje mnoha generacemi tradované omyly a chybné interpretace. I to je důležitým výsledkem jeho práce a zkušeností, kterou každý schopný historik musí osobně prožít. Jsem rád, že se Polívka tímto badatelem a historikem stal: když srovnám jeho aktuální badatelský výstup s mnou posuzovaným (byť již tehdy velmi kvalitním) výstupem o J. Strnadovi, vidím (a konstatuji to s radostí) další zřetelný progres. To je patrné zejména na formální stránce práce, kdy se autor z dobře míněných rad poučil, jednoznačně pro dobro výsledku práce.

Až na drobné a málo se vyskytující grafické nedostatky tak nemám, co bych jeho aktuálně posuzované práci vytkl. Proto ji velice rád doporučuji k obhajobě a navrhuji její hodnocení známkou **výborně**. K obhajobě autorovi navrhuji komparovat spolkové poměry tehdejší Plzně se situací dnes. Jakou roli měly spolky tehdy, jakou mají nyní? Má jejich existence v postmoderní době ještě smysl? Hraje ve spolkovém životě významnější roli kupř. velikost sídla, v němž působí? A je možné jejich společenský význam tehdy a dnes vůbec porovnávat?

V Plzni dne 2. června 2023

PhDr. Karel Řeháček, Ph.D.
Státní oblastní archiv v Plzni